

være ensidig, den maa ikke være præget af lutter Fordel for Lærlingene. Men den maa paa den anden Side, mener jeg, da heller ikke være præget af Fordel for Arbejdsgiverne alene. Naar det ærede Medlem Hr. Pitzner udtalte, at de næringsdrivende vilde gøre, hvad de kunde, for at præge Lærlingeloven efter deres Opfattelse, saa er der i og for sig ikke noget at sige dertil; thi de næringsdrivende er den ene Part af Sagen, og der kan ikke siges noget til, at de vil søge at varetage deres Interesser. Men naar det ærede Medlem tilføjer, at han hilser Forslaget med Glæde, fordi det netop tilfredsstiller i denne Retning, saa er derved, synes jeg, tilkendegivet, at Forslaget er præget af en vis Ensidsighed; de næringsdrivendes Krav overfor Lærlingene er imødekommet i en saadan Grad, at de næringsdrivende hilser Forslaget med Glæde. Men ganske afgjort er det paa den anden Side, at de, som navnlig repræsenterer Lærlingens Interesser, ikke kan hilse disse Bestemmelser med Glæde. Derfor er der en vis Ensidsighed i Lovforslaget, som man maa prøve at faa udjævnet ved de kommende Forhandlinger.

I denne Forbindelse maa jeg maaske gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Kayser. Han talte om, at Lærlingene mere havde Interesse for at lære noget end for, om Lønnen er stor eller lille, eller for Læretidens Længde. Hvor smuk end denne Tanke er, og hvor smukt den end blev fremsat af det ærede Medlem, maa man dog være opmærksom paa, at der ogsaa raader andre Tanker blandt de unge, nemlig Ønsket om at kunne klare sig selv økonomisk eller i alt Fald at kunne gøre det til en vis Grad. Der er en vis Stolthed hos de unge, naar de er i Stand til i alt væsentligt at kunne klare sig selv og i saa ringe Grad som muligt ligge deres Forældre eller Forsørgere til Byrde. Og det er netop ikke de ringeste af Lærlingene, der har den Følelse. Jeg mener, den bør fredes, og det sker bedst ved, at Lærlingene faar saa gode økonomiske Kaar, at de virkelig kan hævde sig og se, at de nogenlunde kan klare sig selv. Og hvis man regner med, at de unge slet ikke anstiller økonomiske Betragtninger, naar Talen er om deres Læretid, tager man meget fejl, for det gør de i en ikke ringe Grad. Der er endnu en Ting, der spiller en Rolle i denne Forbindelse. Det er den Værdsættelse af deres Arbejde, som kommer frem gennem Arbejdsbetalingen. Hvis de unge Mennesker mener, at det Arbejde, de præsterer, bliver værdsat yderst ringe, idet de kun faar en meget karrig Løn, skal det ikke underbygge deres Bevidsthed om, at de er med til at

udføre et nyttigt Arbejde. Det har en vis nedslaaende Indflydelse paa dem, at de lønnes saa lavt.

I § 2, sidste Stykke, tales om Virkningen af manglende Omhu i de Tilfælde, hvor Lederen af en Virksomhed ikke selv er faguddannet og derfor maa have en faglært til at forestaa Lærlinguddannelsen. Man har sagt, at saaledes som Lovforslaget paa dette Punkt er affattet, kommer Ansvaret netop til at ramme den rette. Jeg kan ikke være enig i denne Betragtning. I alle andre Tilfælde betragtes den virkelige Leder af en saadan Virksomhed som den, der har Ansvaret for, hvad der sker; han kræver selv at have Ansvaret, og han lønnes for at have Ansvaret. Dermed maa det dog være givet, at det i alle Forhold er ham, som er den ansvarlige for, hvad der sker; at fastslaa noget andet paa et enkelt Omraade vilde, synes det mig, være at knæsette en anden Retsopfattelse end den, som er den almindelige. Hvis der fra en saadan Virksomhed udgaar et Stykke Arbejde, som enten er lavet fejl som Følge af en Misforstaaelse, eller som er lavet daarligt, saa vil det ikke være den paagældende Arbejder, der udadtil har Ansvaret for dette Arbejdes Udførelse og dets eventuelle Kassation, men det vil være vedkommende Forretning selv og dens ansvarlige Leder. Ogsaa selve det foreliggende Lovforslag anerkender denne Opfattelse; forsaavidt det bestemmer, at hvis Voldgiftsretten dømmer en Virksomhed til en Erstatning til Lærlingen for mangelfuld Uddannelse, bliver det ikke den paagældende Uddanner, som faar Ansvaret og kommer til at betale denne Erstatning, det bliver Virksomheden ved sin ansvarlige Leder. Logisk set forekommer det mig da, at Konsekvensen maa være, at det i Gen-tagelsestilfælde bliver Virksomheden, som kommer til at tabe sin Ret til at uddanne Lærlinge. Desuden er det dog rigtigt, at selve Lederen er den, der udnævner den faguddannede, som skal paase og være med til Uddannelsen af Lærlingen. Naar dette er Tilfældet — og det er Tilfældet —, maa han ogsaa have Ansvaret for dette sit Valg.

Den højtærede Minister stillede sig, om jeg saa maa sige, noget køligt overfor mine Indvendinger mod Lovforslagets Enkeltheder. Dog fik jeg det Indtryk, at den højtærede Minister ikke var ganske afvisende. Der skimtedes, synes jeg, et vist Haab om, at det vilde kunne lykkes at faa en Del Ændringer foretaget i Lovforslaget, og det glæder mig; at den højtærede Minister finder det magtpaaliggende, at der paa dette vanskelige og vigtige Omraade finder en